

REDACTIA

Arad, Deak Ferencz-utca nr. 20.

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria:
 pe un an 20 cor.
 pe 1/2 an 10
 pe 1/4 an 5
 pe 1 luna 2
 Nr-ii de Duminică pe an
 4 coroane.

Într-o Românie și străinătate
 câte pe an 40 franco.
 Manuscrisurile nu se înapoiază.

TRIBUNA POPORULUI

ADMINISTRAȚIA

Arad, Deak Ferencz-utca nr. 20

INSERTIUNILE:

de un șir garmond: prima
 dată 14 bani; a doua oară
 12 bani; a treia oară 8 h.
 de necare publicitare.

Stăt abonamentele, cât și
 insertiunile sunt a se plăti
 înainte în Arad.

Telefon pentru oraș și comitat 60

Borisoari nefracate nu se primesc

Școală nenorocită.

Nu vom spune nici un nume, ci vom înșira numai fapte, ca cititorii să poată judeca absolut nepreocupați, deci și drept.

Un Român dintre cei sus puși în cinstea obștească: e membru în Consistor, în Congresul Național, în Sinod, în direcția unei bănci, în comitetul unei societăți culturale, și cu poziție materială de asemenea făcând parte din numărul puținilor fericiți, scrie, fără prea multă alergare și spargere de cap, câștigă 8000 coroane pe an, — a lăcomit la banii publici, adunați cu multă trudă și osteneală de Românii toți. Șapte ani d'arindul, fiind banii în păstrarea lui, a luat într-una din ei. Un doctor coleg de comitet, observă însă că averea încredințată chivernisirii cas-sarului considerat de toți ca mare puritan chiar, în loc să crească, stă pe loc, ba i-se pare că scade. A întrebat deci în comitet: cum se poate asta. Specialiștii în ale finanțelor revizuiseră însă și aprobaseră, în fiecare an — șapte ani după o labă — gestiunea financiară. Îndoiala nu poate să planeze decât asupra onestității cas-sarului.

Toți, la cea din urmă adunare generală s'au luat lucrurile mai sever. Și n'a fost greu să se afle o lipsă de 4000 coroane.

Toți au fost bine încredințați, că este o simplă scăpare din vedere. Cassierul nu e financiar specialist, ci l-au improvisat ca să ia câte-va sute, că e domn mare și are familie grea; va fi greșit undeva, — greșeala de condeiu. Ca totuși să nu se facă svon și socotelile să se încheie în toată regula, presidential comitetului în care se descoperise lucrurile, pune delasine 4000 coroane și cu asta se trece la ordinea zilei.

Cassarului i se primește apoi demisia, i-se votează mulțumită protocolară pentru că șapte ani, pe plată potrivită, a făcut serviciul pe cari ori și cine altul li-ar fi prestat de altfel — de sigur mai bine.

Vorba e că între oameni cu obraz subțire și mai ales că era vorba d'un om al partidului, așa merge: cu mulțumită protocolară.

Lucrul naibii însă: cassar se alege un comptabil, ce e drept, cu poziție socială modestă, dar căru i-a fost destul să caute prin cărți și să vadă că predecesorul său a mai făcut și alte . . . greșeli de condeiu, în valoare de încă 18.300 coroane.

Și ce e mai grav: noul cassar descoperi că lipsurile s'au produs așa, că după ce ieșea la sorți și se plătea câte un scris fonciar, cassarul pune banii la busunar, dar prin cărți nici urmă . . .

Las să judece cetitorii dacă asta nu-i krivanyiada în regulă.

Bietul cassar stă uimit. Dar' ce era să facă? Vesele comitetul și din fericiție, ilustrisimul delapidator avea de unde plăti. Banii s'au pus la loc și partida voia să pună peste întreaga afacere binefacătoarea lupșama . . . S'au găsit însă și oameni mai cu simț de cinste. Unul dintre ei ne-a

și ocărit: „Cum, voi, ziaristi de profesie n'ați aflat nimic? N'aveți nici un cuvânt de zis? E oare la noi simțul de onoare așa de șters, încât un bărbat prins cu mâna în bani publici, să mai stea în toate corporațiunile noastre bisericesti? . . .

Că s'a găsit și între Români unul destul de slab pentru a nu ști să facă distincție între ce este a lui și ce este obștească, asta nu-i lucru de mirat. În sfârșit Românii oameni sunt și ei, pupuși ispitelor. E mai trist însă, că onorabilul cassar în chestie avea controlori tot financieri improvișați, așa că un medic a trebuit să-i facă atenți asupra unui fapt pe care ei din anul întâiu trebuiau să-l observe: că averea scade.

Asta să fie învăț pentru toți, ca la chestii de bani în control să fie oameni speciali. Slavă Domnului, avem acum destul de aceștia. Dacă se descoperea „greșala de condeiu“ în anul dintâiu, cassarul cu pricina de sigur nu săvârșea asemenea greșeli șapte ani d'arindul.

Și mai grav este însă faptul, că I. P. S. Sa Metropolitul Meșianu știe despre întreaga afacere, dar' pentru ca cel vinovat să-i tragă consecuențele, nu vedem și nu știm că ar fi luat vre-o măsură.

Ce fel de școală nenorocită este aceasta?

Cum: poate cineva să fure ani de-arindul și totuși dacă din întâmplare a avut de unde pune la loc banii delapidați, hoțul să rămână om cinstit, în societatea fruntașilor chiar al vieții noastre publice?

Liviu Albini a fost ținut 14 luni în temnița preventivă, denunțat de niște Români că ar fi delapidat Fondul Iancu, deși cu acte dela Banca Națională din București și cu iscălitura d-lor I. G. Bibicescu și Procopie Dimitrescu s'a dovedit că din fond nu lipsește un singur ban. Ear' „Tribuna“ și „Telegraful“ se făcuseră pe acea vreme ehoul tuturor svonurilor infamante atât la adresa lui Albini cât și a noastră. Ba protejatul I. P. S. Sale Metropolitului, Sever Bocșan chiar în congregația aradană acuzase mai astă-vară că Românii au delapidat fondul Iancu.

Și iarăși un alt protejat al I. P. S. Sale, protopopul Bocșan s'a oferit ca martor lui Măgăș, care acuzase că vicarul Mangra ar fi delapidat dintr-o colecție 2, zi doui florenți (S'a dovedit cu acte la judecătoria că Bocșan subscrisese pe lista lui Augustin Hamsea!), după cum și protopopul Putici s'a oferit ca martor tot pentru dovedirea că un Mangra s'ar fi înjosit să delapidaze 2 florenți . . .

Apoi ce fel de morală e asta: Pe Mangra l'ați fi restignit pentru că un nemernic a avut nerușinarea să scrie că n'a administrat la o colecție 2 florenți, ear pe cel dovedit că delapidase 22.300 coroane, pentru că v'e este instrument docil, îl țineți în slujbă și demnitați?

Cum, nu-i destul că s'a ținut ani de zile în slujbă, la Arad, un sfetnic care delapidase banii unei biserici,

ci se face o adevărată școală din ocrotirea pungășilor?!

Mai vine 'n discuție acum un singur lucru: dacă e bine ca peste isprăvile rușinoase ale acestor soiu de oameni să se aștearnă — tăcerea?! . . . Știm un caz, la o altă mitropolie, când un dignitar bisericesc a fost de-așemenea găsit cu — lipsă la cântar. Superiorul său și ceilalți colegi au pas frumuseț banii la loc, dar nici n'au mai stat o singură zi cu necinstitul la aceeași masă. În definitiv cât de mare să fie prietenia, lucrul de căpetenie este cinstea. La nici un caz nu se poate admite ca cel dovedit krivanyist să se resfețe în societatea oamenilor de treabă. Și dacă el nu simte lucrul acesta, vine rolul presei.

Că zărele dela Sibiu îl menagează și nici aluziune nu fac la faptul ce am tratat, e pentru că-l vorba de omul lor. Aceleași zăre erau însă nu se poate mai vorbărețe când, în chestia fondului Iancu, se colportau calomniile pe soceteala amicilor noștri, după cum fițuica din Timișoara, organ susținut de magnatul Gail, de Hamsea și Putici, zilnic înserează cele mai miserabile calomni și insinuări la adr. sa unor bărbați îmbetrâniți în cinste și luptă desinteresată națională. Ba până și sanctuarele familiilor acestora au ajuns obiect de cea mai abjectă injurie.

De altfel nu e decât firesc, ca în tabăra celor cari până și în lupta bisericăască au introdus ca armă principală calomniile, adevărații păcătoși să fie ocrotiți.

Nu vom da însă răgaz ca această detestabilă școală să câștige teren în viața publică românească, ci vom apuca de seurt pe păcătoși și pe marii lor ocrotitori. Russu Șirianu.

Bánffy despre Germanii din Ungaria. Baronul Bánffy, fostul prim-ministre urmează în „Magyar Kö élet“ seria sa de articole asupra politicii de naționalități. Acum a ajuns să se ocupe de Germanii din statul ungar. După ce face o lungă excursiune în giurul luptei ce urmează pe infundate între Slavi și Germani, Bánffy ajunge la următoarea concluziune:

„Până ce după mărturia vremurilor trecute elementul german se contopea în cel maghiar fără nici o împotrivire, ba așa zicând sistematic făcea aceasta, azi același element luptă ostentativ împotriva maghiarizării; dar de aceea nu-i poate susține naționalismul ci se perde în elementul slav dela Nordul țării și mai presus de toate în elementul român din Ardeal; care servește și el interesele slave. Pe acest pământ nu poate să rămână însă Germanii, dar nici nu vreau să se facă Unguri. E prostie, ca în lupta seminiilor et să nu se alipească de Maghiari, sub scutul cărora au propășit și s'au menținut în decurs de opt sute ani. Statul unitar maghiar național are înomisă necesitate de contopirea elementului german ear interesele mari germane au interes de un stat puternic unitar național maghiar.

Întâiu de toate: cum se face că în opt sute de ani elementul german nu s'a

maghiarizat dacă „în trecut“ așa zicând căuta cu predilecție prilejul de a se contopi în nația maghiară?

A doua: un bărbat politic maghiar, un fost prim-ministru maghiar, cel sub care regele Carol a fost primit cu atâtă strălucire la Budapesta, cum poate să afirme așa enormitate: că Românii servesc interese — slave?

Și a treia: cum „interesele mari germane“ pot avea interes ca Germanii din statul ungar să se — maghiarizeze?

A trăit o mie de ani statul ungar și poliglot fiind. O mai poate duce așa încă o mie. Ear ce va fi după aceea, credem că nu-i va bate capul nici chiar baronul Bánffy.

Szell și Kossuth.

Mai zilele trecute cetisem într-o revistă beletristică maghiară un interviu, ce un ziarist francez i-a făcut lui Kossuth Ferencz, șeful partidului independentist 48-ist. Între multe altele, șeful opoziției extreme din parlament a ținut de bine să spună următoarele: „Szell e un bărbat extraordinar care în ori-ce țară, în Franca chiar, ar ocupa locul cel dintâiu“. Adică putea să-i spună francezului cuvintele favorite ale lui Napoleon I.: „Voilà un homme“! . . .

Aceste înalte opinii le are șeful opoziției din parlament despre personalitatea morală, intelectuală și politică a ministrului-președinte, acel șef opozițional, care mai ieri alaltăieri ne spunea, că guvernul nu este expresiunea voinței țării și că îndată ce se vor rupe cătușele — făcându-se reforma electorală — cari înabușesc această voință, va ajunge de sigur la putere.

Va ajunge adică la putere el, Kossuth Ferencz care — chiar după propria sa mărturisire, nu e în această țară decât în cazul cel mai bun numai în al doilea rând chemat s'o guverneze.

Dar' atunci ce nevoie e să ajungă la putere, să ia locul celui dintâiu, celui mai vrednic?!

Ori-oare om vârsat cât de puțin în psihologia vieții constituționale a partidelor parlamentare, va cualifica în cazul cel mai bun de un lapsus politic, pe românește prostie politică, aceste cuvinte rostite de un șef de opoziție despre adversarul seu politic pe care-l combate și pe care voințește să-i răstoarne.

Pentru că pe cine eu nu voesc să-l răstorn dela putere, ba îl țin mai presus de toate chemat să guverneze țara, acelaia a-i face opoziție rămâne un lucru neînțeles; astfel de opoziție nu poate fi nici adevărată nici sinceră.

Nu-i cred adversarii sei politici, nu-i vor crede nici partizanii căci ni-o spune singur — cu o modestie cu care nu ne-a prea obicinuit — nu se crede nici el nici măcar asemenea cu ministrul președinte, ce valoare reprezintă deci șefia sa și partidul care-l ține în frunte?

Astfel de declarațiuni pot face sateliții guvernului, vre-un secretar de stat bunăoară, dar' nu șeful opoziției care crede serios în șefia sa,

Dar nu ce crede Kossuth despre Széll, cu atât mai puțin ce crede despre dînsul ne interesează. Ne avem noi bine și definitiv alcătuite păreri despre amîndouă aceste credințe ale sale; ceea-ce ne interesează însă este jocul frivol al politicii maghiare aranjat astfel, că atât în launtru cât și în afară de hotarele țării să se prezinte o platformă constituțională care precum zic dînsii, numai în parlamentul Angliei doar mai are păreche.

Căci cuvintele ce tradează nepriceperea politică a lui Kossuth sunt adevărate și nu numai în ce privește superioritatea lui Széll, dar mai ales în ce privește situația politică a partidului 48-tist.

În ședința Dietei când s'a făcut desarmarea obstrucției caraghioase a kossuthiștilor aranjată față de proiectul de indemnitate, un kossuthist dela roată — zic foile maghiare — pe coridorul Camerei s'a adresat către un grup de deputați cu următoarele cuvinte: „*lui Széll îi vine bine la socoteală că 80 de deputați ai opoziției îl spriginesc și lui Kossuth Ferencz încă îi cade bine spriginul ministrului președinte*“.

Etă fotografia parlamentarismului maghiar.

Pe noi nu ne poate surprinde nici un fel de alianță a stîngii extreme cu liberalii, noi o știm de mult că Kossuth Ferencz e mai mult agent al guvernului decât șef de opoziție. Pe noi nu ne seduce opoziția nici a lui Kossuth Ferencz nici a partidului său mai mult pendent decât independent.

Când unguirul stau față în față, Kossuth și Széll se joacă d'a opoziția, ear în dosul partidelor șagălnicii prietini își dau rendez-vous și se înțeleg frumuse.

Situația parlamentară în Budapesta e așa, că lui Széll Kálmán îi stă la dispoziție o majoritate și o minoritate; dacă îi cere lipsa, își comandă dela Kossuth Ferencz discuții, interpelații și obstrucție; dacă nu mai are lipsă, dă semnalul de batere în retragere. Reserva aceasta de armată o mână în foc în contra Vienei ori în contra noastră a naționalităților, după cum cer situațiile, fără a purta vre-o responsabilitate, căci aceasta o primește bucurios Kossuth asupra sa.

Am văzut-o aceasta de atâtea ori, am văzut-o mai pe urmă la obstrucția indemnității și în manoperile de

stupidă rafinerie comandate la Kossuthiști în afacerea întăririi părintelui Mangra.

E de tot caracteristică această icoană a parlamentului maghiar. Dela introducerea erei constituționale avem un parlament în care un partid stă neîntrerupt la putere. Unul ca să ție puterea, altul opoziția. Ajuțați de o lege electorală care înăbușă manifestarea conștiinței publice, acest aranjament este asigurat pe veacuri înainte. Căci și unora și altora le vine treaba bine la socoteală. Este o naivitate a crede că reforma electorală, care din interval în interval își ridică capul în parlamentul maghiar este o dorință sinceră măcar a unui partid. Nu le trebuie nici Kossuthiștilor cari o cer, nici liberalilor cari o promet.

Toate acțiunile parlamentului din Budapesta trebuiesc privite și judecate numai sub rezerva raportului de comunitate de interese ale partidelor politice maghiare.

O societate de interese mutuală șade în pomposul edificiu de pe malul Dunării și țara privește cu resemnare cum își fac părinții patriei treburile.

Sever Bocu.

Contele Lamsdorf în Viena.

Cu priv re la petrecerea contelui Lamsdorf în Viena, se scriu următoarele:

Călătoria ministrului de externe rusesc, dela care se aștepta atât de mult, se pare că nu are importanța faptelor ci numai a stăruințelor, pentru câștigarea informațiilor esente, și se înalță o ție dela întâlnirea celor doi miniștri de externe așteaptă o decisiune definitivă în chestia macedoneană. Nici până acuma n'au transformat înțelegerea verbală în contract înscris și nici nu l-au complectat. O i doi miniștri vor împărtași planurile bine chibzuite, autorităților cari au signat contractul berlinez și aceștia vor îndruma pe ambasadorii din Constantinopol, să se sfătuească în ce mod și pe ce cale s'ar putea realiza reformele macedoniene.

Rusia și Austro-Ungaria s'au înțeles că nu vor interveni cu nici un preț prin puterea armelor. Regulamentele macedonene vor avea mai mult caracter de finanțe internaționale, sau se vor restringe a da locuitorilor gendarmerie constituită și justiție cu garanție europeană. Miniștrii au doborât complexul chestiilor, cari stau în legătură cu Turcia europeană. Intre acestea Turcia sub impresia călătoriei contelui Lams-

dorf, a îndrumat pe toți administratorii, să pedepsească aspru toate faptele punibile; numai că acest ordin al Sultanului nu trebuie luat de tot în serios, și Sultanul în timpul din urmă va auzi vorbe foarte serioase din partea Austro-Ungariei și a Rusiei. Indată-ce Lamsdorf va face raport Țarului, ambele puteri mari vor adăoga o declarație publică, prin care se va da expresia necesității de a se susține și întări bunele relații între cele două monarhii.

Decamdată nici fapte nici hotăriri nu vor urma.

Inaugurarea noului edificiu al „Făgetenei“.

Ziua de 25 Dec. st. n. a fost de o însemnată deosebită, pentru toți binevoitorii și spriginitorii institutului nostru „Făgetana“. Necesitatea absolută de a avea acest institut un edificiu pompos și spațios, e reclamată de un timp mai îndelungat; dar împrejurările măștere nu au permis, și acum când acest edificiu este zidit, cu deosebită satisfacțiune vin a raporta în coloanele prețutului nostru ziar, despre f-stivitatea aranjată cu ocaziunea inaugurării noului institut al „Făgetenei“.

Încă înainte cu câte-va luni se vorbea despre jubileul de 10 ani dela înființarea acestui institut, care la timpul său nu s'a putut ținea, dar acum cu ocaziunea inaugurării edificiului s'a sărbătorit și acest jubileu.

Din depărtări și din loc am văzut multe persoane însemnate cari au participat la această festivitate. — Dar românul e tot el, nu se află bine, dacă nu știe că în casa în care locuiește el nu s'au făcut sfințirea apei mici sau (feștania) așa și aici, înainte de ori-ce lucru, s'a început feștania pontificând veteranul paroh George Popovici din Ciciova, membru în direcțiune dela înființarea acestui institut, ear cântările au fost executate de mai mulți învățători.

După serviciu s'a servit un banchet splendid, o mulțime de dams și domni au onorat această sărbătoare cu prezența.

Dintre dame am remarcat pe amabila d-nă Ana Olariu, d-na H. Haneș, d-na M. Tomici, d-na Gaita, d-na Leșnican, d-na Dr. Popovici, d-na Feneș etc.

Ear dintre domni am văzut în fruntea mesei pe veteranul George Popovici paroh, dir. executiv Sebastian Olariu protopresbiter, secretarul Toma Haneș, protopretorul L. Șfoaenfeld, judele Dr. Muntean, dl Virgil Tomici, dir. Facșeti takarekpenztar Szokoli Gaita avocat, Dr. Popovici avocat, S. Șneider percepător, Hirsman controlor, A.

Leșnican dir. de bancă, inteligentul preot Ioan Groza, Baciu, oficianții institutului „Făgetenei“ și al „Gloriei“, mai mulți preoți, învățători și alți onorații din jur.

La banchet s'au servit mîncări fine de post: toată lauda pentru aranjarea acestui banchet se cuvine amabilei d-nei Olariu, care a aranjat masa cu un gust deosebit, fiind laudată de toți.

Se înțelege că întotdeauna și la act mai însemnat unde participă Români toasturile însuflețite nu lipsesc.

Primul toast l-au rostit harnicul și iubitul director al „Făgetenei“ Sebastian Olariu, în cuvinte frumoase și blînde arată că dela venirea sa de protopresbiter, a avut ideea fericită de a înființa în orașul nostru Făget, un institut de credit și economii; dar căți-va ani a rămas singur frământându-se numai cu ideea, după 3 ani însă ideea bună au prins rădăcină la căți-va membri, și cu ajutorul acestora, cu un capital de 60,000 coroane s'a deschis acest institut: ear după căți-va ani trebuințele au reclamat să facă o nouă emisiune de 140,000 coroane; făcînd istoricul acestui institut, închină pentru acei membri cari i-au dat primul sprigin și ajutor, fiind unii dintre ei de față, care dela întemeierea acestui institut sunt membri neîntrerupți în direcțiune, cuvintele din urmă ale vorbitorului sunt acoperite de aplause generale.

Al 2-lea toast l-a rostit vrednicul nostru membru sinodal și congresist Virgil Tomici, pentru străinii cari au participat la acest banchet, se bucură că vede persoane distinse cari au o poziție socială înaltă și ocupă diferite oficii publice; își exprimă bucuria că vede în aceste persoane amicii și binevoitorii institutului nostru „Făgetana“; dar dorește ca aceșii oficianți, cari în mijlocul poporului românesc trăiesc, să luere pentru binele comun, și prima datoriță a fiecărui oficianț să aibă interesul pentru binele obșteac; domnul Tomici și de astă-data s'a achitat cu înțelegere de datorița ce o are față de iubitul său popor, exprimându-se cu oarecare rezervă și nedumerire despre izbirea... ce o au străinii față de poporul nostru; discursul magistral al dlui Tomici l-au răsplătit toți cu aplause.

Acum se scoală d-nul Șfoaenfeld vrednic și simpatibil protopretor și re-aectează la cuvintele dlui Tomici, zicînd că dînsul nu se consideră de străin, de oare în mijlocul poporului românesc s'a născut, crescut, trăit, lucrînd întotdeauna pentru binele poporului din tractul său; ea institut se provoacă la dl director Olariu, care de când au venit în acest tract, au

Două artiste.

În viața românească Sibiuul este un fel de Beyrath: centru musical fără pereche. Când a venit Dima la Sibiu, a găsit deja aici Reuniunea de cântări întemeiată, ear între ei dame și domni cari pricepeau musică. Frații Brote (Aural și Eugen) și soțiile acestora, separat de viața Reuniunii, formau un quartet de musică instrumentală, în giurul cărui se adunau cântărețe și cântăreți. Ioșif Popescu, p'atunci secretar la „Albina“, era un tenorist de seamă și cânta și din flaut, ear d-soara Maria Roșca (mai târziu măritată Crisan) se relevase ca o sopranistă excelentă. D-na Maria Dima se distinge apoi ca artistă admirată în urmă și la București.

Cele două artiste, despre cari vreau să scriu însă acum, sunt doamnele Minerva Brote și Maria Crisan. Sunt ast-măne doi 8 zeci de ani, de când aproape nu s'a dat în Sibiu concert nici la Reuniune, nici separat, fără ca domnia lor să nu-și aibă partea covârșitoare din succesul purtat.

D-na Minerva Brote este adevărată pianistă cum între Românce cu greu se va găsi alta. Săpănește în mod absolut nu numai asupra greutăților tehnice, are nu numai o admirabilă facilitate, cântînd cele mai complicate piese, dar mai presus de toate un sentiment artistic, o discreție și

finetă încât când s'așează la pian devine centrul de admirație al tuturor celor cunosători de musică.

Cel mai mare artist ai noștri, Dima și Popovici, vorbesc cu adevărată încântare despre felul cum d-na Minerva Brote acompaniază. Și numai cei ce își dau seama că este mult mai greu să acompaniez decât să înveți și să execuți o anume piessă, pot să și înțeleagă sinceritatea laudelor celor doi măestri la adresa excelentei pianiste.

Nainte de a se duce să concerteze la Sibiu, dl D. Popovici a petrecut câte-va zile în Arad. Se înțelege, vorbeam de musică și de concertul ce va da la Sibiu. Ei bine: n'ay ști să reproduc cuvinte entuziasmul ce manifesta marele artist vorbind de d-na Minerva Brote... E o artistă rară, ne spunea, pe care n'o pot aprea în locul decât numai cântăreții... doamna Brote nu acompaniază numai, ci ne ajută, cu un extraordinar talent, să interpretăm pe marii compozitori, pe cari îi cunoaște și înțelege... Și după concertul dat la Sibiu înainte cu două săptămâni, aceleași elogii le adresa.

Intr'adevăr, doamna Brote este o măiestră când acompaniază. O admirăm, când pe vremea lui Dima, acompania acel cor rămas celebru ș'am admirat-o acum, când acompania pe Popovici... Merg așa de sigur, acompaniat de doamna Brote, zicea Popovici, încât nimeni mai artistic nu

știu să poată colabora la interpretarea chiar a celor mai pretențioși compozitori“.

Și cine nu-și aduce aminte de sărbătoarea mare artistică română când corul lui Dima a reprezentat opera „O noapte în Grenada“... Sunt vre-o șase-șapte ani d'atunci, dar impresia produsă în Sibiu și vestea ce a mers pretutindeni este destul de viue ș'acum, cel puțin în scrierile aceluia cari au asistat ori au cetit despre marele festival.

Ei bine, doamna Maria Crisan a fost de ja atunci admirată și ani de-ardul a fost podoabă a corului din Sibiu. Are la activul său mulțime de succese, căci vreme îndelungată a fost singura solistă sopranistă și de-atunci nici o sopranistă n'a reușit să se mențină atîta vreme în admirația publicului. Interpretează cu simț îndeosebit doinele noastre naționale; la concertul din urmă al dlui Popovici a stăruit adă brata furtună de aplause și a trebuit să biseze...

Ear cine cunoaște durerile prin care a trecut și o vede ninsă pe cap nu de mulțimea anilor, ci de povara lor, cu adevărat trebuie să o admire că se ține cu atîta forță și că vechea sa ardoare pentru artă n'a pierdut din intensitate. Căntă ș'acum cu sentiment și pricepere. Numai vocea a mai scăzut... E oare mirare?!

„Dar acum — schlus“, — îmi ziceau doamnele Brote și Crisan după ce se ter-

minase concertul... Să vină altele la rând. Noi ne-am făcut datoria“...

Cu prisosință!... Vorba e că ce mică publică?!

Socot că interpretez opinia publicului când exprim dorința ca susamintitele artiste să ia încă multă vreme parte la mișcarea musicală română. Pentru-că dacă s'ar retrage de pe teren asemenea forțe, cu greu ar putea fi înlocuite. Cel puțin în Sibiu zadarnic s'ar mai căuta între Românce o pianistă ca d-na Brote... E destulă pierdere pentru Sibiu că nu mai sunt acolo d-na și dl Dima... Când la concerte n'ar mai concursul lor artiste în toată puterea cuvîntului, când n'am mai avea prilej să ascultăm doinele noastre cântate de d-na Crisan, cel puțin în Sibiu nu ved cine le-ar mai cultiva cu pricepere și sentimentul d sale. D-na Crisan a învățat adică cântările naționale dela Dima; eară sentimentul ce a depus totdeauna în executarea lor, ca o taină de puțîn înțeleasă, și l-a înveșit ascultînd doinele poporului din giurul Sibiuului: la Selista și Gura Rîului, unde a petrecut cu atîta predilecție.

D'acea să și sperăm, că de câte ori Popovici ne va face plăcerea să vină pela noi, cel puțin la Sibiu li vor da concursul artistele susamintite, cari în istoria desvolării musicale la Români și au înscris pagini de aur

R. Ș.

în cea mai deplină înțelegere, sprindându-se reciproc: toți ne-am bucurat de viața dlui Lazci băcsi, dorind din inimă precum până acum, și de aici încolo să fie un aprig spriginitor al intereselor noastre; închină pt. protopresbiterul Olariu.

Dl învățător T. Unipan în cuvinte frumoase vorbește pentru dl șef contabil și șeful institutului, Toma Haneș, căruia îi dăvine toată lauda și meritul principal în realizarea agendei acestui institut. Este un om de punctuositate rară toate agenților acestui institut; este un amic sincer al tuturor și învățătorilor din acest ținut, preocupat cu un interes deosebit pentru înălțarea în cultură a poporului nostru, închinându-se pentru iubitul Vasilișche.

A toastat și inteligentul preot Ioan Groza din Coștea, purcedea de la ideea, că este născut din opincă și țării române, a crescut și a lucrat ca păstor sufletesc în țară; una pentru poporul său iubit; amintește despre acei bărbați, cari au avut fericele idei de a înființa acest institut: de multe ori acești bărbați au fost ponegrii și li-sau pus pedecel din partea străinilor, precum la ori ce lucru așa și aici bărbatul și ne durerile și necesitățile iubitelor femei, femeile l-au încurajat și mângăieat, și cu cuvinte frumoase l-au îndemnat să se ducă și mai departe cu puteri îndite pentru realizarea acestei idei salutare. Și în cuvintele frumoase trage concluzia și expune însemnătatea femeii române, și ridică poporul în sănătatea femeilor cari au participat la această festivitate. Trebuie să fac observarea că acest harnic preot este un orator de o însemnătate rară; cuvintele expuse într-o limbă curată românească au pus în uimire pe străini; chiar un jude s'a exprimat zicând „să vede că și românii au preoți inteligenți”. Laudă se cuvine dlui Groza, care și de astădată a dovedit că este la culmea chemării sale, este un om inteligent cu o calificare înaltă, ridicând astfel vaza profesorilor noștri. S'a mai toastat astfel și alte persoane mai însemnate. Aceasta festivitate a decurs într'un mod demn; n'au lipsit nici cântările atât cele bis. cât și cele naționale conduse de maestrul învățător T. Unipan.

Este pentru noi de o însemnătate deosebită că putem să ne mandrim, că avem în ținutul nostru un institut ca „Făgetana”, care vine în ajutor poporului nostru cu stare materială mai slabă, ajutându-l și scoțându-l de multe ori din mâinile executorilor; dar ne mandrim că în fruntea acestui institut avem bărbați ca protopresbiterul Sebastian Olariu și secretarul său Toma Haneș, cari dela înființarea „Făgetenii” ocupă necontenit aceste ofiții însemnate cu o punctuositate și acuratețe rară, și bucurându-se de încrederea generală.

Închei cu rugăciunea către atotputernicul Dumnezeu, ca precum până acum au lucrat toți membrii acestui institut în concordie și bună înțelegere, să lucre și mai departe în înțelegere deplină, pentru de a ajunge scopul final care este fericirea poporului nostru. Ear tu Adriane cel mai mic între frații împlineșteți și de aici încolo conștiențios datorința ta, că peste puține ai fost, peste multe vei ajunge.

Făget, la 28 n. 1902.

Trandafir.

Dela masa studenților români din Brașov.

Devisa: „ear pe binefăcătorii „mesii acesteia, vii și morții, pome- „nește-l Domne într'impărăția ta!”

(Din rugăciunea ce se rostește al de zi la masa studenților).

Abropiindu-ne Anul nou, ne luăm voia și apela la publicul românesc din patria noastră, ca lăsând obiceiul costisitor îmbrăcat cu atâtă pierdere de vreme și multe neplăceri al corespondenței de felicitare al anul nou, să-l înlocuim cu mici donațiuni de 1, 2 sau 3 coroane pentru masa studenților.

Lista donatorilor se va publica la vreme, așa încât lumea va fi orientată asupra adreselor, dela care nu are să aștepte și la care nu are să trimită bilete de felicitare.

În deosebi apelăm la numeroșii foști elevi ai școlilor noastre, ca să întrevină în localitățile d-lor de ubicațiune, stărind ca publicul în număr cât de mare să părăsească obiceiul corespondenței de felicitare la anul nou și să contribuie cu ceva pentru masa studenților noștri. Aceste contribuții din aceeași localitate s'ar pute aduna la un loc și expeda de-odată colectiv, pentru a cruța osteneala și spesele de expedițiune!

De-ar urma numai o mică parte a publicului nostru cult ast-fel, — s'ar aduna cu ușurință vr'o 1000 de coroane pentru masa studenților, ear publicul s'ar ușura de-o pagă, pe care o poartă azi fără nici un rost.

Brașov, în 15 Decembrie v. 1902.

Pentru administrațiunea mesei studenților români din Brașov:

Virgil Onișiu,
director gimnazial.

Către cetitori.

Cu jertfe mari de bani, cu muncă fără preget, eată, sunt șase ani, de când ducem luptă națională și îndeosebi stăm în foc d'atâta vreme într'apărarea bisericet strămoșești.

Am jertfit bani mulți mai ales pentru-ca să putem da abonenților foaia și pe așteptare, cum se zice și cum din atâtea părți ni-s'a cerut.

Așteptarea are însă și ea margini. Sunt abonenți cari ne țin cu vorba și de doud ani de zile. Îi rugăm întâiu pe aceștia, să facă bine să ne trimită cât datoresc ori cel puțin o parte din datorie. Și-i vestim, că dacă nici până în săptămâna după anul nou nu vor plăti, cu părere de rău, dar nu le mai putem trimite foaia.

Vestim, în același timp, că abonenților cuotidiani rămași în restanță, le vom trimite chee de încasare postală. Îi rugăm cu stăruință să plătească, mai ales celor cari datorează mult, li-am împărțit suma în două ori în trei, ca să le ușurăm astfel plățirea.

Rugăm apoi pe toți să bine voiască a-și reînoui abonamentul pe anul 1903.

Cu stimă:

Redacția și administrația
„Tribunei Poporului”.

NOUTĂȚI.

ARAD, 3 Ianuarie n. 1903.

Ziua onomastică. P. C. Sa protosin-celul I. I. Popp, președintele Ven. Consistor arădan, și-a sărbătorit ieri ziua onomastică. Toți amicii și stimătorii l-au felicitat. Membrii interni ai consistorului s'au prezentat sub conducerea referentului asesor Gerasim Serb, care a rostit vorbirea de felicitare.

Ne alăturăm urărilor de bine ce li-s'au exprimat veneratului președinte al Consistorului.

Incalificabil. După ce într'un articol de fond „Gazeta” aduse asupra invinuirii majorității Sinodului Arădan pentru-că n'a ales episcop pe Hameș, cel agreeat de guvern, de șovinism, de Ovrei și francmasoni, în numărul ei dela 20 Dec. (2 Ianuarie) publică o incalificabilă corespondență, în care acuză pe același Sinod: 1) pentru-că a ales episcop pe I. Goldiș și 2) pe V. Mangra.

Că aceste două alegeri nu au fost pe placul inconștientului bătrân dela „Gazeta”, a acestei ridicole păpușe în mâinile tuturor păcătoșilor, o știam dela început. Ceea-ce ne surprinde însă este impertinența ca un

organ pretins național să admită că Mangra nu putea fi episcop pentru rolul său politic!

„Gazeta” deci, organ radical și simoniacal admite că episcop nu poate fi un bărbat cu trecut național de laudă, cum este Vasilie Mangra, ci un om șters cum este Augustin Hameș...

Cum se vede că „Gazeta” a figurat în catastrofele sfintei Mănăstiri ale Hodoș-Bodrogului!

Dela Cehi. Dep. ceh-ținăr Dr. Stransky a publicat în „Lidove Noviny” o serie de articole asupra situației politice. În ele pledează pentru reconstruirea dreptei autonomiste, cătră care să se aloage afară de partidele de odinioară și partidul creștinilor sociali. Programul ar fi: consolidarea partidelor autonomiste în scopul reformelor economice și sociale pe baza strictei egale îndreptății naționale; chestia limbii oficiale ar fi de luat dela ordinea zilei, căci nimic nu ar fi împiedecat progresul cauzei ceh-ești mai mult, decât chestia limbii. Dr. Stransky declară, că opiniunea sa nu este împărțită de clubul cehesc. — Comitetul executiv din Praga a Cehilor tineri a decis, ca clubul parlamentar să continue tactica de până acum a obstrucției temperate. Dr. de Körber a lansat deja cătră partidele angajate germane și ceh-ești invitațiile la conferențele de înțelegere. Prima conferență va avea loc Sâmbătă, în 3 Ianuarie.

În interesul adevărului. Veneratul protopop Gerasim Săb din Blinț ne scrie, că dl Dr. Iosif Gall diurnele sale de 70 coroane dela Sinodul ordinar și 50 coroane dela cel extraordinar le-a dăruit pentru trebuințe din tract și pentru fondul scaunului protopopesc.

Luăm act.

Pentru biblioteca școlii de fete din Arad prentele Simion Cornea, paroh în Rășig a trimis 5 coroane.

Direcția Școlii exprimă mulțumiri tuturor celor cari au binevoit să doneze pentru acest scop.

Statistica focurilor. În anul trecut a fost 53 de focuri în Arad. Din acestea 24 în cercul I., 12 în cercul II., 4 în cercul III., 6 în cercul IV., 1 în cercul 5, ear în al VII-lea cerc 2, în cercul VI n'a fost nici un foc, ear la marginea orașului a ars de 4 ori.

Foc în Radna. În 31 Decembrie aproape să se facă cenuse judecătoria cercului din Radna. Hornarii au dat foc coșului și din asta s'au aprins grinzile copertinului, cari au ars latent, până când o grindă mare a căzut în cancelaria judecătorei, unde erau o mulțime pe hărți pe masă și au luat foc. Din norocire a observat focul un tencier, care cu ajutorul mai multor arestanți a stins focul înainte de a se estinde mai departe. Pagabele sunt destul de însemnate.

Patriarcul Brancovici a fost lovit de apoplexie. Se vestește din Neoplanta că George Brancovici, patriarcul sârbesc a fost lovit de apoplexie. Vieța e în primejdie.

Mare hoție s'a comis la oficiul de dare din Nagy-Károly. Hoții necunoscuți au spart în noaptea de 28 Decembrie cassa. Valoarea celor furate, după-cum s'a stabilit e de 186 mil de coroane. Între obiectele furate sunt ciacornice, bijuterii, libele de depunerii, hărți de valoare, puse zălog la judecătoria precum zăloage de ale ministeriului de interese și de finanțe.

Tot un asemenea furt s'a întâmplat în Brașov anul trecut în Martie.

Petrecere. Meseriașii români din Brad invită la serata teatrală-declamatorească îmbrănată cu joc, Jot, a doua zi de Crăciun, 26 Decembrie 1902 v. (8 Ianuarie n. 1903) în hotelul „Central”. Intrarea: Locul I. 1 cor. 60 fl., locul II. 1 cor. 20 fl., locul III. 1 cor. Începutul la 7½ ore seara. Venitul e destinat spre mărirea fondului de ajutorare a învățăcelilor și sodalilor meseriașilor români.

Atenat contra șahului. Se vestește din Teheran: în zilele trecute au atenat la vieța șahului; dar n'a reușit. Cazul s'a petrecut cu două săptămâni înainte de asta, dar până acuma a fost ținut secret. Atențitorul era un bărbat deghisat că femeie, care aruncând sub rochie un revolver s'a pus la pândă în grădina palatului din Teheran. A voit să împuște, asupra șahului, dar în momentul când a scos revolverul l'a observat gardiștii și l'au prins. Criminalul e un om cu trecut pătat, care de mai multe ori a fost eschis din Teheran, dar tot-dea-una s'a reințors.

Afacerea Humbert. Se telegrafează din Paris că Humbert a înărcinat pe advocatul Henri Robert să-i reprezente. De când e sigur, că din tot lucrul nu se va desvolta scandal politic, interesul public nu se mai manifestă așa tare. Creditorii arată cea mai mare indiferență și mai puțin nici nu cer cercetare criminală contra lor, căci banii împrumutați și așa nu-i mai capescă înapoi. Cel mai mare creditor e Léon Marchand, fabricant de ulei din Dunkerque, are de pretins 14 milioane de franci. Marchand zice că nu vrea să joace nici un rol în toată chestia; după a lui părere usurarilor, cari au jefuit mari sume dela Humbert sunt mai mari criminali și numai atât îi pace rău, că banii lui au ajuns în mâinile usurarilor. Schottmann, bancher în Lille, care are de pretins două milioane, a declarat asemenea că nu cer cercetare criminală.

Rămășag tragic. Scheider Josef, măsar din Timișoara s'a rămășit cum un prieten în cărcimă, că mănâncă într'una douăzeci de cărnași. I-a și mâncat dar li-s'a făcut așa de rău, încât l'au dus pe sus acasă. Acasă a început să devie frurios, l'au transportat în spital și i-au pus cămașe de forță. Nenorocitul s'a săbătut 2 ore apoi a morit. Autoritățile au pornit cercetare, căci au bănuială că au fost otrăviți cărnașii.

„Bunul Econom”, excelenta revistă din Orăștie, va continua să apară și pe anul viitor, îmbunătățită încă. Prețul rămâne și mai pe departe tot 4 coroane. O recomandăm cu căldură.

Se recomandă, ca guvernanta sau instructoara într'o familie, o pre-parandistă de cursul II. Doritorii să se adreseze la administrația ziarului nostru.

Câte zile ne mai despart dela sărbătorile Crăciunului? Cu totul abia 5 zile. Și în vremea asta scurtă trebuie să ne cumpărăm darurile de Crăciun și Anul Nou. Scurtă vreme, și cel care vrea să-și cumpere un lucru bun și totodată ieftin, nu se va apuca prin urmare în momentul ultim. Mușterii noștri de astădată se vor bucura de atâtea favoruri, ca nici-odată până acum. Căci un reprezentant genial al vieții comerciale din Arad, ne-a vrăjit în mijlocul orașului un Paris adevărat. Într'o sală mare, lungă de 50 metri, ni-se prezintă o expoziție de obiecte atât de impunătoare, încât nu numai rivalizează — ce privește bogăția și ieftinătatea lor — cu marile magazine din capitală, ci chiar le întrece. În adevăr, Porter Vilmos, în urma jertfelor aduse, a făcut din Crăciunul din Arad — eveniment mare. Fiecare își poate închipui că ieftinătatea joacă rol mare, dar asta în urmă nici n'are nevoie de explicații mai detaliate, căci înainte publicul din Arad magaziul lui Porter tocmai din acest punct de vedere se bucură de cea mare popularitate: Cel care toată munca și-o pune în serviciul obștei; care zi și noapte lucrează să introducă inovații practice și a cărui ambiție e, să primească marile lucruri într'un magazin elegant și demn: acela odată trebuie să secere roadele ostenețiilor sale, și va afla aceeași părținare, care merită o muncă neobosită. Praja Libertății zilele aceste va fi central interesant general, și cu tot dreptul ne putem întreba: e cineva, care nu dorește să vadă cea mai strălucită expoziție de Crăciun — în țara întreagă.

Red. respons. Ioan Russu Șirianu.
Editor Aurel Popovici-Barcianu.

„Mureșanul“

instituit de credit și economii, societate pe acțiuni în
MARIA-RADNA.

Fundat și deschis în 15 Noembrie 1897.

Capital social fl. 40.000, în 400 acțiuni de fl. 100.

Acoardă: credite personale pe cambii; credite pe cambii cu acoperire ipotecară; credite pe obligațiuni cu scadență până la fl. 50; și împrumuturi pe amanete și efecte publice.

Primește: depuneri de bani spre fructificare, după cari institutul plătește contribuția erarială; ear' deponenții primesc după banii depuși până la 1000 5% de la 1000 în sus 6% interese.

Direcțiunea.

A apărut:

STROPÎ DE RÔUĂ

DE

ELENA DIN ARDEAL.

Prețul 1 cor. plus 3 fil. porto.

Se află de vânzare la Administrația ziarului „Tribuna Poporului“.

Cel mai plăcut și cel mai bun preparat pentru vopsirea părului este

MELANOGENE

de culoare neagră și brunetă. — În timp de câteva minute prin acest excelent și nestricăcios preparat se pot vopsi în culoare neagră sau brunetă: părul, barba și mustața. — Aceasta culoare e permanentă și nu se poate deosebi de culoarea naturală; nu se murdărește și nu se poate spăla nici cu săpun nici cu apă caldă. E nestricăcios și întrebuințarea e foarte simplă. Prețul preparatului e: 2 cor. 80 fileri. Preparatul, care

face părul blond,

ori-cărui păr, în câte-va minute, îi dă atât de plăcuta culoare blondaurie, în culoarea inului, cenușie sau de ori-ce culoare dorită, fără-ca să atace părul. — Prețul: o sticlută 1 cor., o sticlă mare 2 coroane.

Poftiți a fi cu atențiune la marca de patentă!

TEA HAJDU

este un preparat probat în nenumărate cazuri pentru boale de pept și plămâni.

Se poate folosi cu cel mai bun succes în contra tusei, durerii de gât, răgușelii, în contra tusei răgușite, în contra tuturor boalelor de pept; în contra îmbolnăvirii de gât, laringe, plămâni, în contra respirațiunii grele, a boalei de pept și a astmei etc.

Prețul: 50 fileri.

698 — 61

SPIRT CONTRA REUMEI

(spiritul „Mankós“)

se vinde în preț de 1 coroană.

S'a dovedit ca un preparat excelent în cazuri de boale de: reumă, de cangrenă, amorțirea mușchilor, dureri de nervi, de crucea spinării, junghierii, paralizii, amorțea de mușchi și vine, precum și pentru înviorarea pielii etc. La slăbire din pricina bătrâneții, precum și la obosealile turiștilor, înainte și după ture mai lungi, ajută mult prin ungerea (frecarea) cu acest preparat (numai în exterior). S'a probat în cazuri nenumărate.

Gutori FÖLDES KELEMEN,

apotecă și laborator chimic

Telefon 111.

în ARAD.

Telefon 111

CRĂCIUNUL!

Marele prăvălie a lui Porter Vilmos

ARAD,

Szabadság-tér!

In sala-i uriașă de 50 metri:

care în țara întreagă a produs senzație mare.

Articli de jucării și de lux

Obiecte de cadou și

De suvenirii de Arad.

Favor de portret la tîrg de 10 cor.

In secția deosebită:

Ghete,

Articli de modă pentru domni și dame,

De îmbrăcat

Și de gospodărie.